

FÉLÉVI MENETREND

1.	09. 14.	BEVEZETÉS, KUTATÁSTÖRTÉNET
2.	09. 21.	ÉLETKÖRÜLMÉNYEK A KÁRPÁT - MEDENCÉBEN
3.	09. 28.	AZ ELSŐ KIRÁLYI MŰHELYEK
4.	10. 05.	A KORAI BENCÉS MONOSTOROK
5.	10. 12.	A CISZTERCI REND ÉPÍTÉSZETE
6.	10. 19.	KIRÁLYI MŰHELYEK A KORAI GÓTIKÁBAN
7.	10. 26.	A NEMZETSÉGI ALAPÍTÁSÚ MONOSTOROK
8.	11. 09.	A VÁROSI SZERZETESRENDEK ÉPÍTÉSZETE
9.	11. 16.	A VÁROSOK SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZETE
10.	11. 23.	A VÁROSOK VILÁGI ÉPÍTÉSZETE
11.	11. 30.	VÁRÉPÍTÉSZET
12.	12. 07.	ZÁRTHELYI (az előadás helyén és idejében)
13.	12. 14.	PÓTZÁRTHELYI (külön megbeszélés szerint)

ÚJ RENDEK A XIII. SZÁZADBAN („KOLDULÓRENDEK”)

Ferencesek

Ordo Fratrum Minorum

Szent Ferenc (1182–1226)

1210 pápai jóváhagyás (prédikálásra)

1223 regula végső változata

saját regula

városi szegények, betegek

gondozása, nevelése, prédikáció

kollektív szegénység vállalása

alamizsnagyűjtés: alázat gyakorlása

Szent Bonaventura, Roger Bacon,
Kapisztrán János, Temesvári Pelbárt,
Tomori Pál

Dominikánusok

Ordo fratrum Praedicatorum

Szent Domonkos (1170–1221)

módosított ágostonos regula

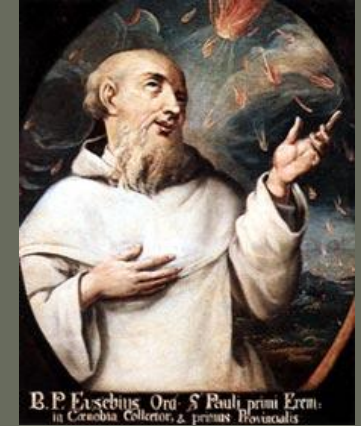
eretnekmozgalmak elleni küzdelem

a nevelés és a prédikáció erejével

tudományos tevékenység, inkvizíció

alamizsnagyűjtés: fizetség beszédese

Aquinói Tamás, Julianus, Rogerius,
Magyar Pál, Ráskai Lea

Pálosok

Ordo fratrum S. Pauli Primi Eremitae

Boldog Özséb (1200–1270)

1308 végső jóváhagyás

ágostonos regula!

eredetileg remeterend

„elfuserált koldulórend”

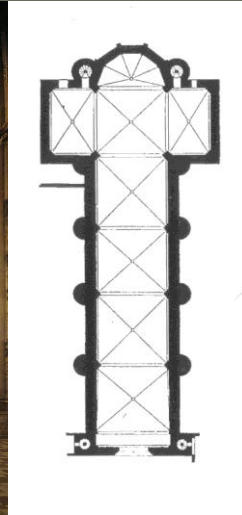
Gyöngyösi Gergely,
Fráter György

A KISEBB TESTVÉREK RENDJE (FERENCESEK)

- 1210   tevékenységük és a prédikálás pápai engedélye,
első regula
- 1221   második regula
- 1223   harmadik (végleges regula)
13. szd. k: ellentétek a regula értelmezése körül
14. szd. e: **kb. 1400 rendház**
- 1517   szétválás:
-obszerváns (OFM)
-minorita (konventuális, OFM Conv.)
- 1528   -kapucinus (OFM Cap.)

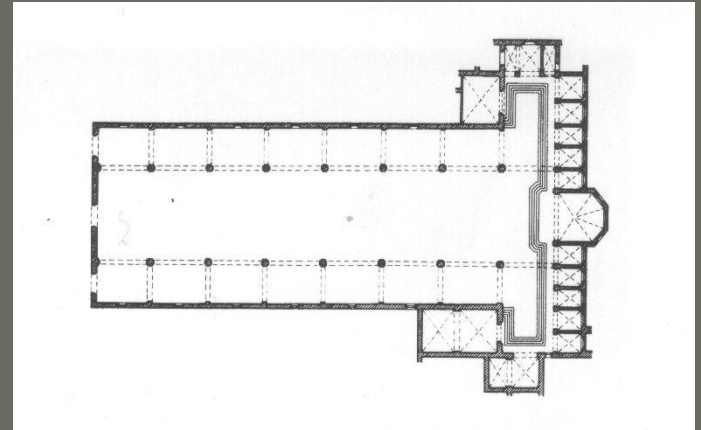
ASSISI, SAN FRANCESCO (1228 – 1253)

ASSISI: SZENT FERENC ÉS GIOTTO

FIRENZE, STA CROCE (1294 – 1295)

FERENCESEK A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGON

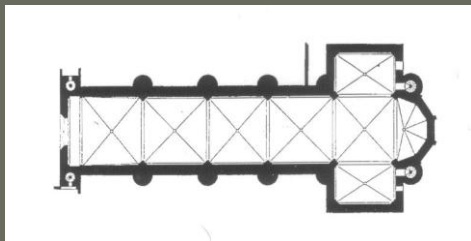
- 1232 Esztergom (önálló rendtartomány 1238-tól, IV. Béla nyughelye)
- 1238 Nagyszombat (klar.)
- 13. szd. v. 25 rendház
- 1260 k. Buda
- 1272 Sopron, Kecsketpl.
- 1272 Margitsziget
- 1280 Pozsony
- 1298 e. Óbuda (fer.)
- 1332 Szécsény
- 1338 Óbuda (klar.)
- 1386 Keszthely
- 1405 Kassa
- 14. szd. v. Lőcse
- 15. szd. v. Nyírbátor
- 1503 Kolozsvár
- 1503 k. Szeged, Alsóvárosi

FERENCES KÖLOSTOROK MAGYARORSZÁGON 1517-IG

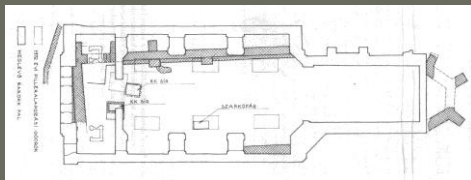

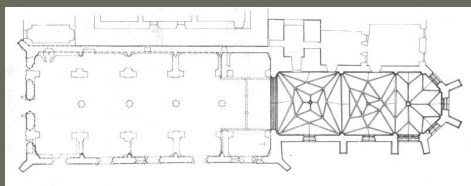
FERENCES ALAPRAJZOK

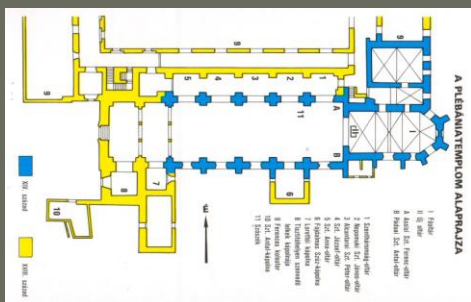
Assisi

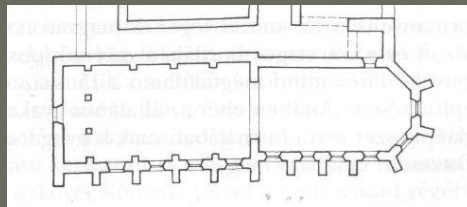
Buda

Kassa

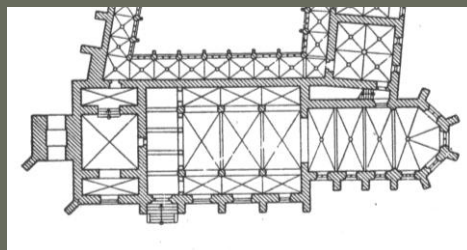
Gyöngyös

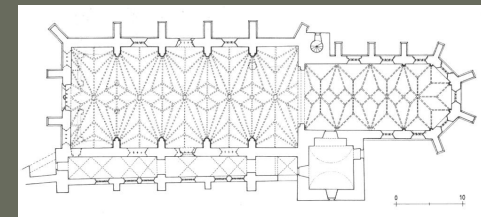
Keszthely

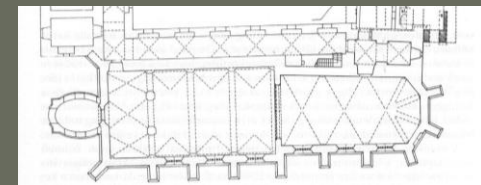
Szent Ferenc prédikál (Giotto)

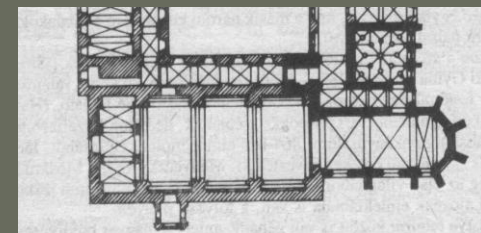
Lőcse

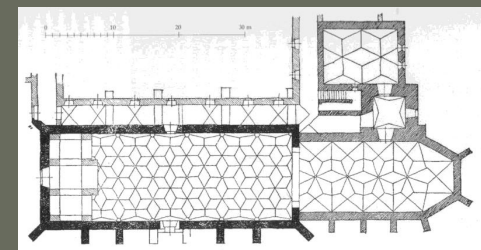
Kolozsvár

Nyírbátor

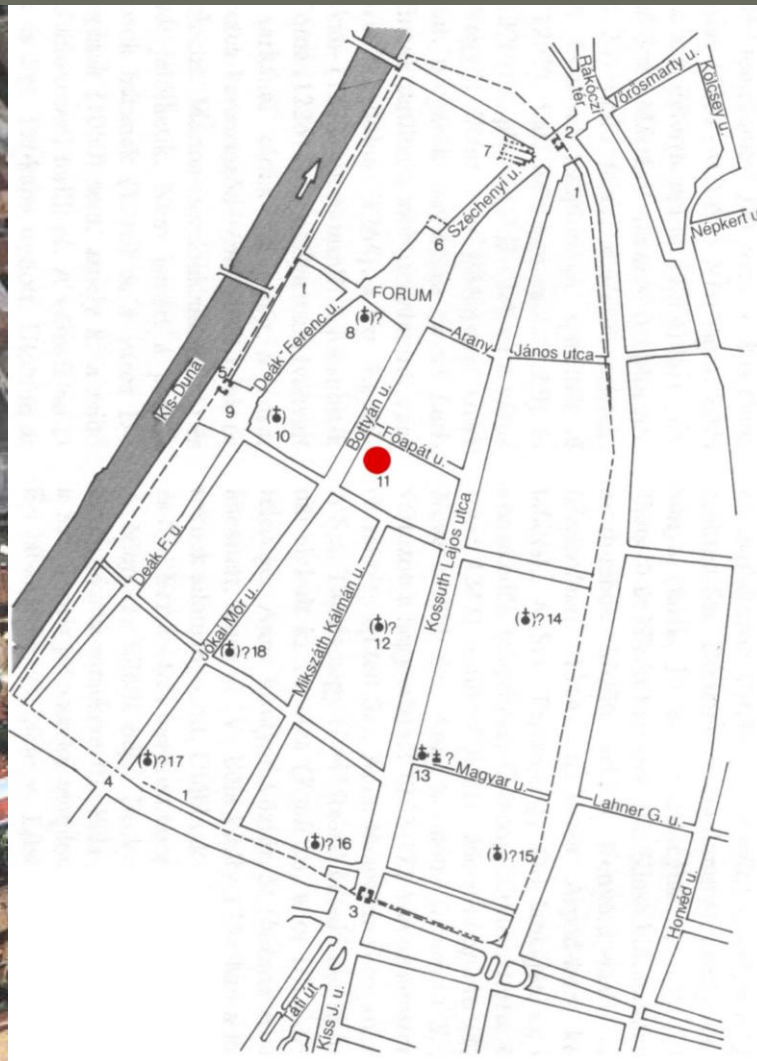
Szécsény

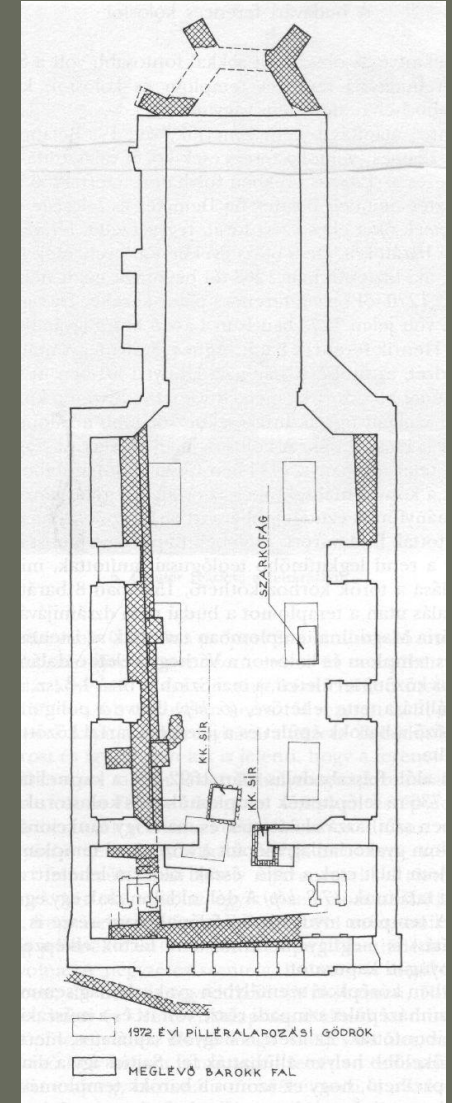
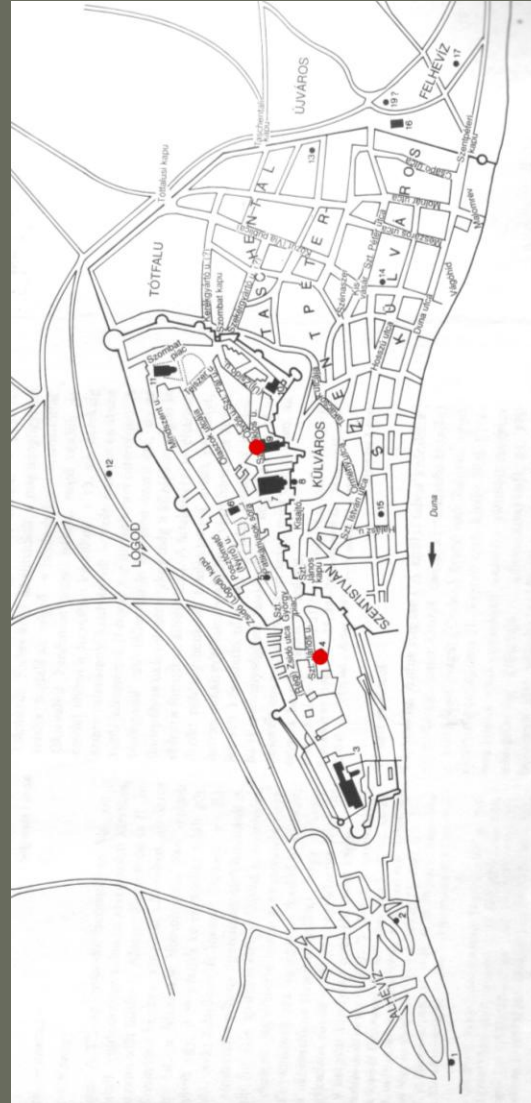
Szeged

ESZTERGOM, SEGÍTŐ SZŰZ MÁRIA (1224 k.)

IV. Béla (1270), Béla herceg (1269) és Mária királyné (1270) nyughelye, csak alapfalak ismertek.

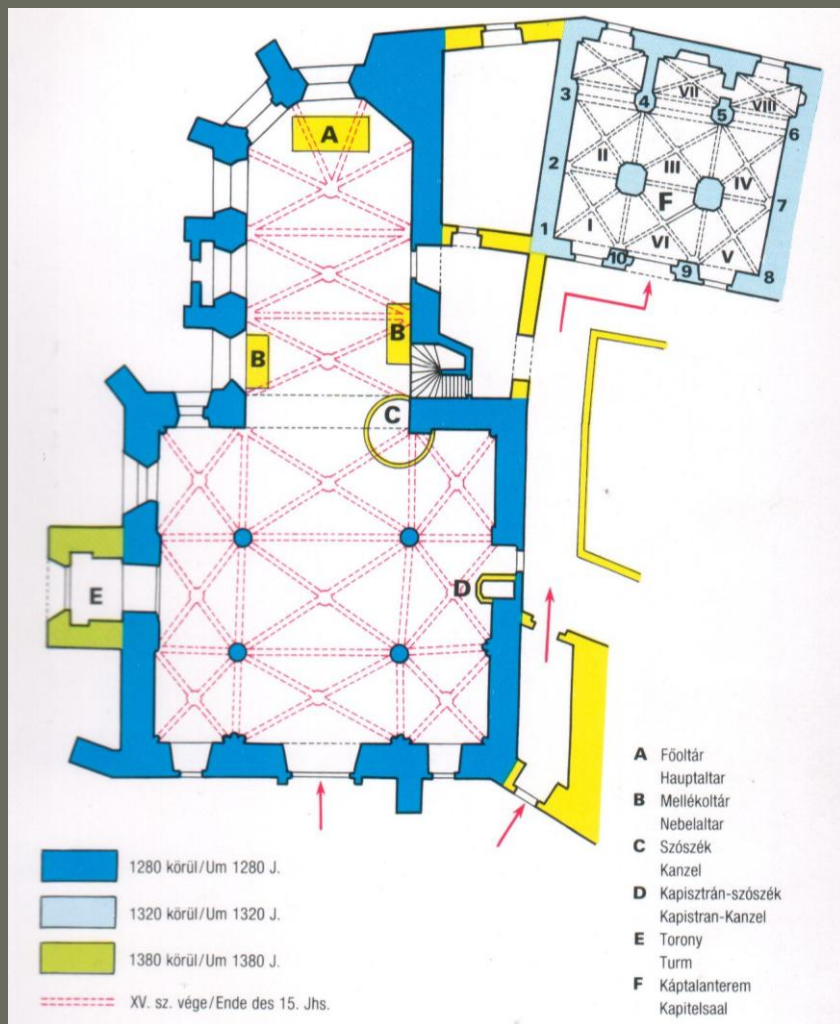

BUDA, SZENT JÁNOS (1266 e., 1444-ig konventuális, utána obszerváns) III. András nyughelye, Temesvári Pelbárt a kolostor iskolájában tanított, megfordult itt Kapisztrán János is

SOPRON, BOLDOGSÁGOS SZŰZ

(1278 k.) Kecse-, illetve bencés templomként is ismert

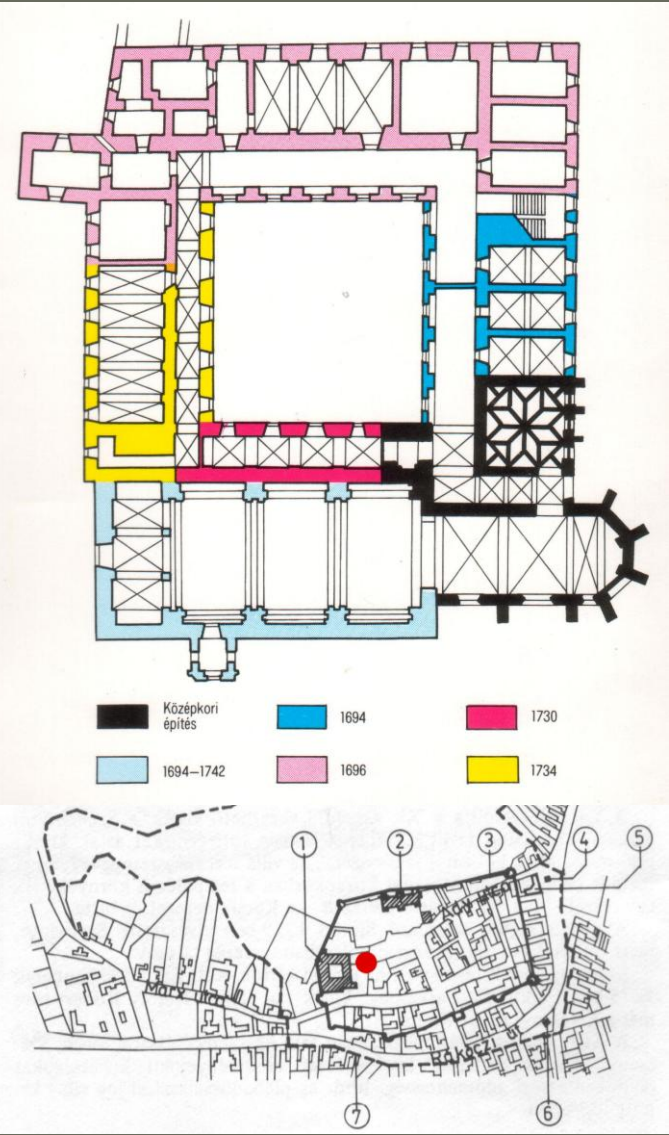
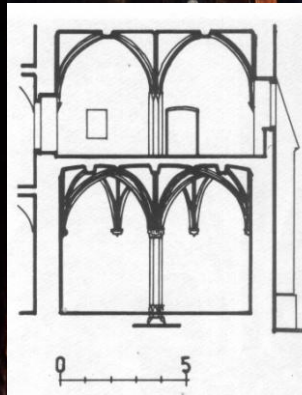

SZÉCSÉNY (1332)

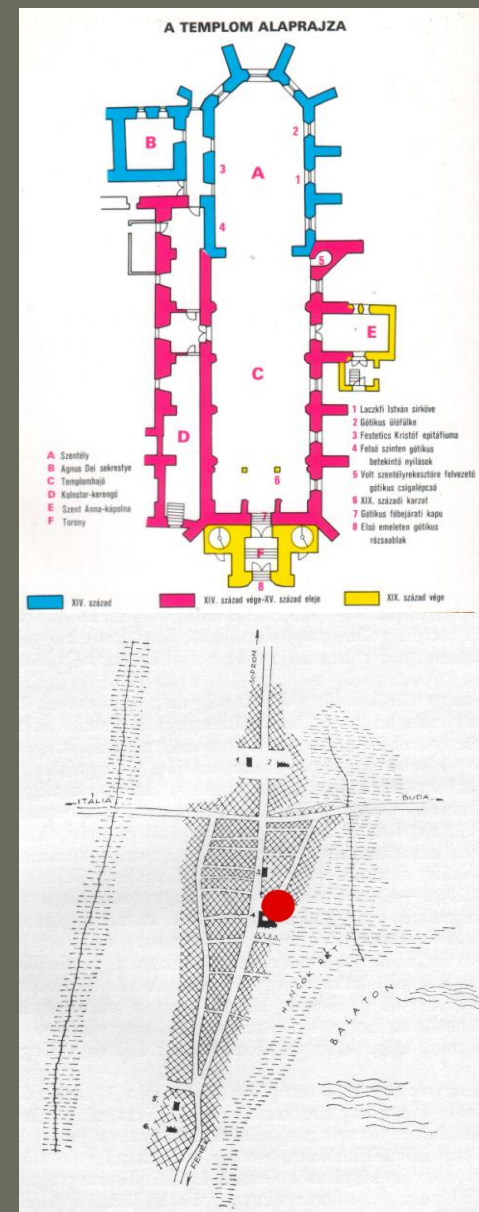

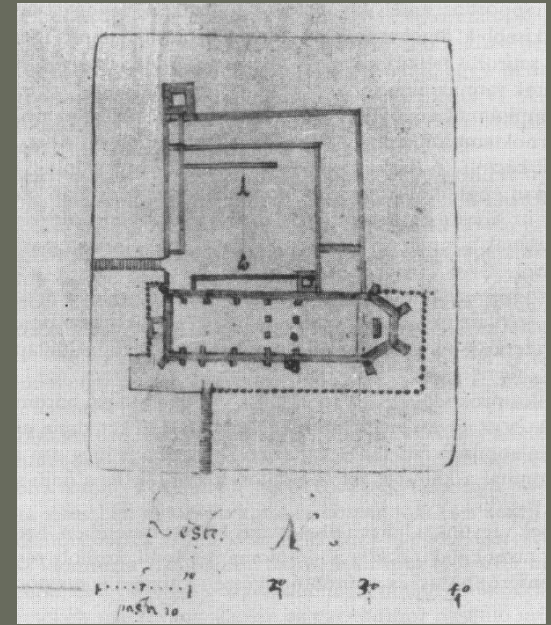
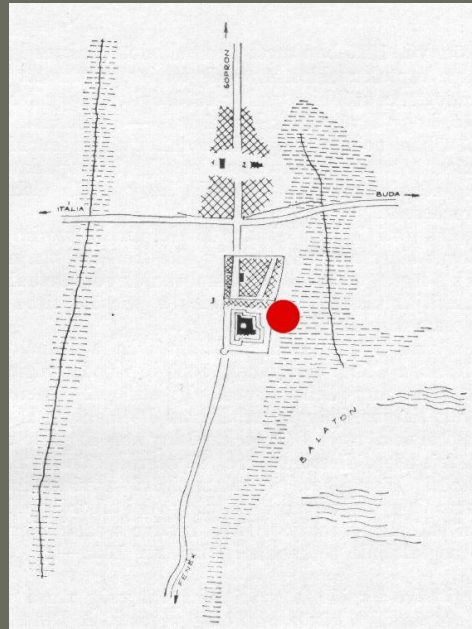
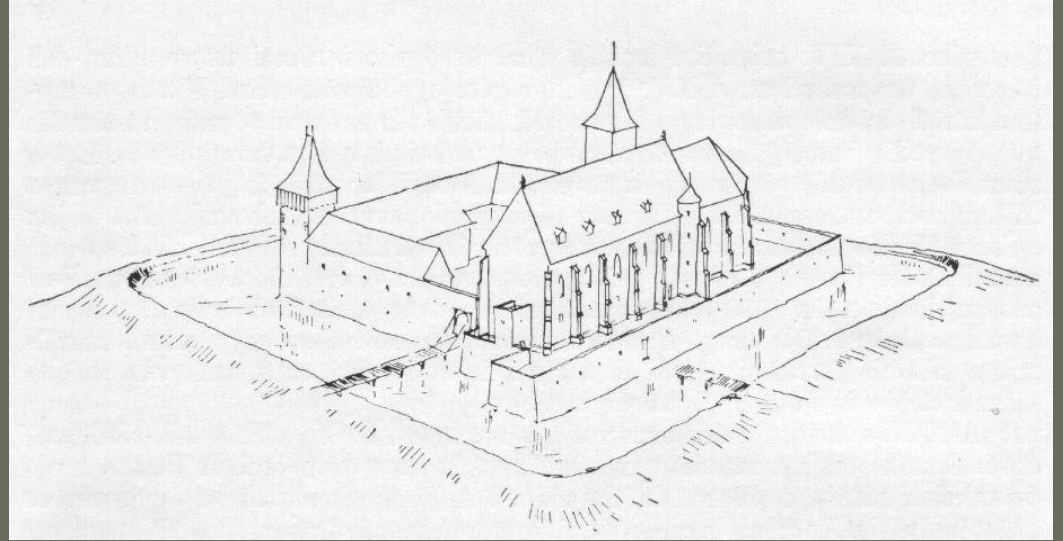

KESZTHELY (1385 k.)

1550-ben erődítménnyé alakítják

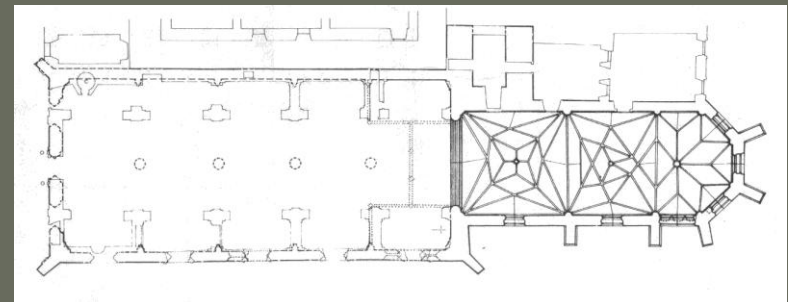
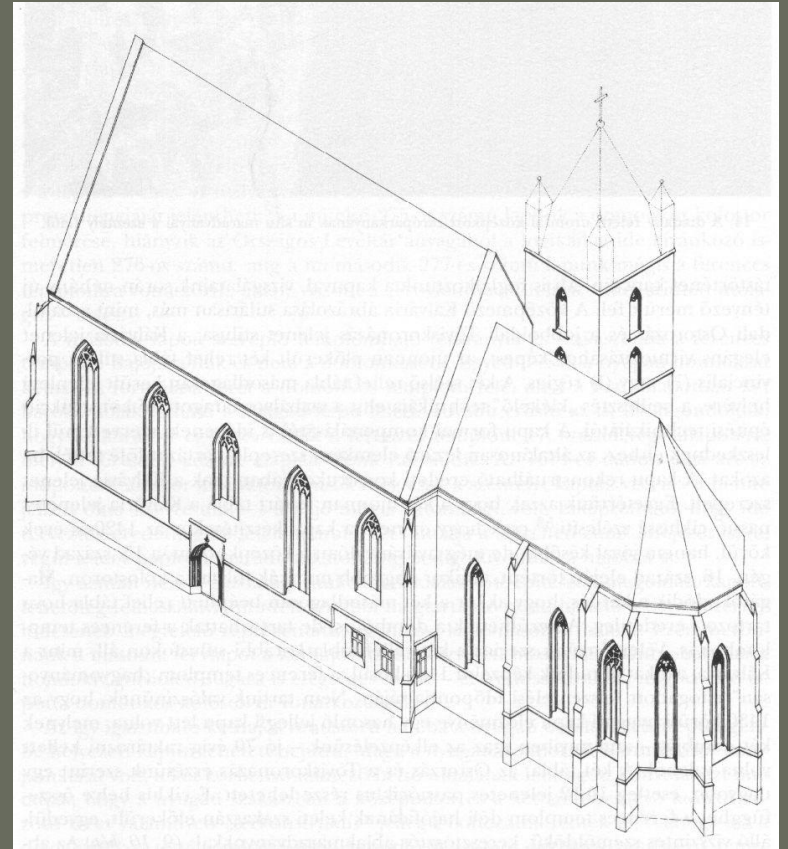
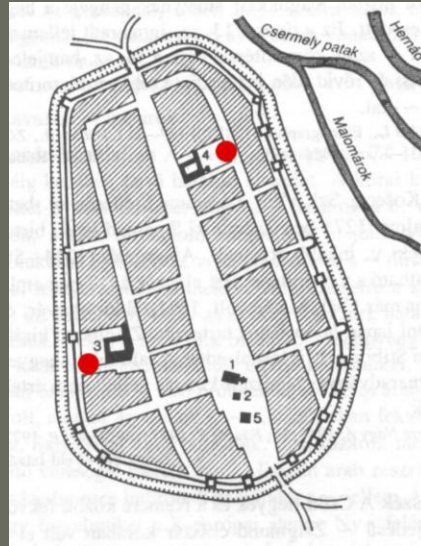

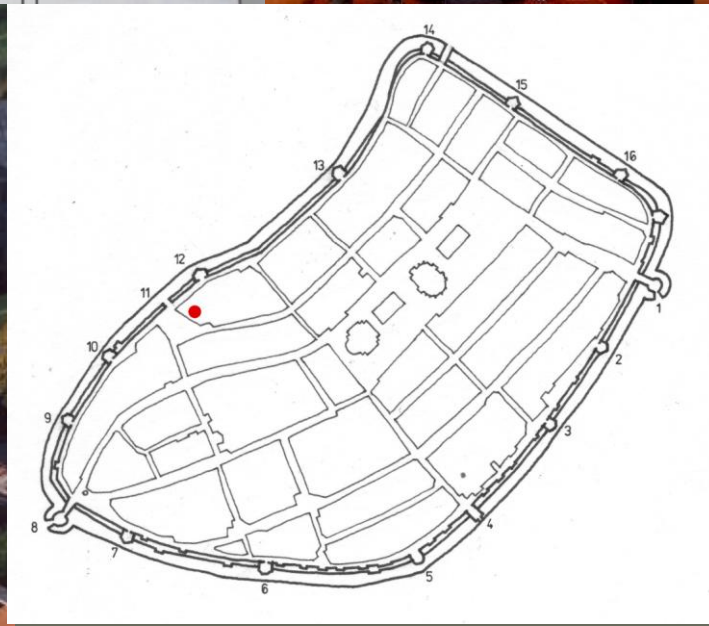
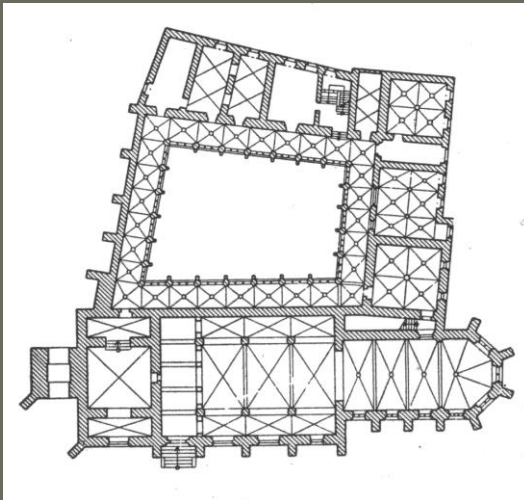

KASSA, SZENT MIKLÓS

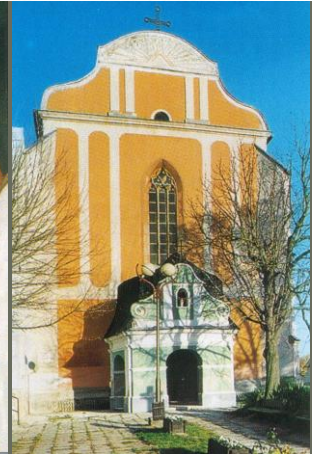
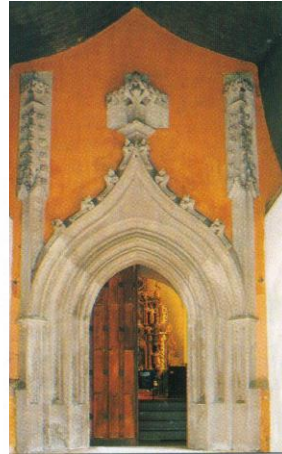
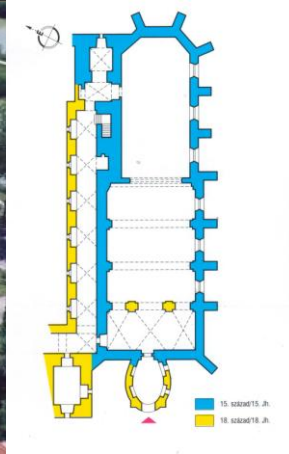
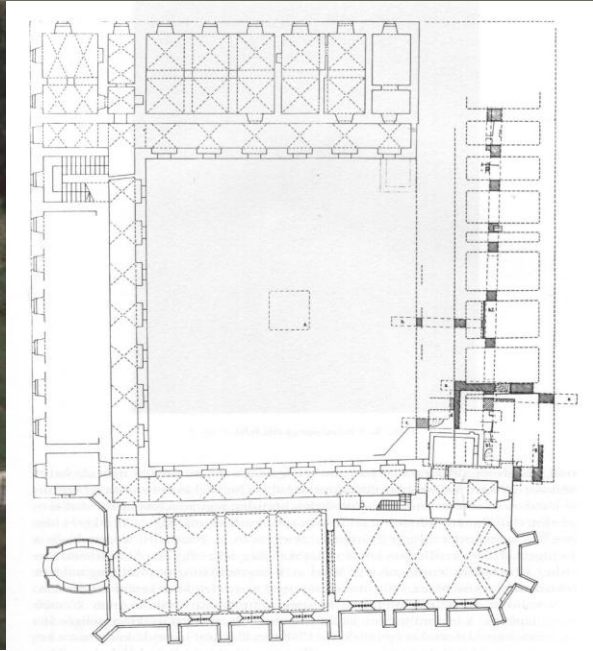
(1401 e.)

LŐCSE, SZENT LÁSZLÓ (1309, minorita)

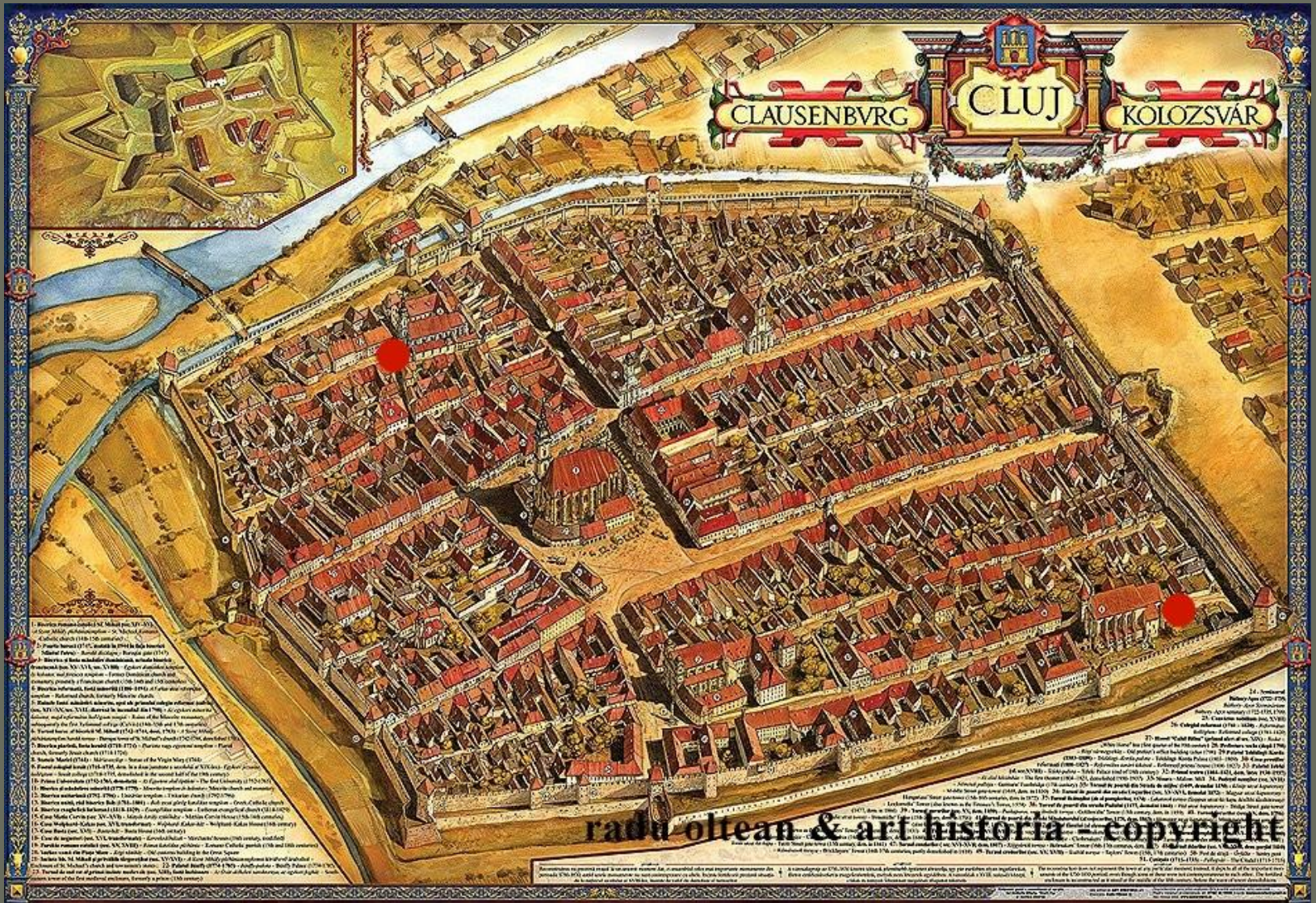

NYÍRBÁTOR, MINORITA (1493 k., Báthori István erdélyi vajda nyughelye)

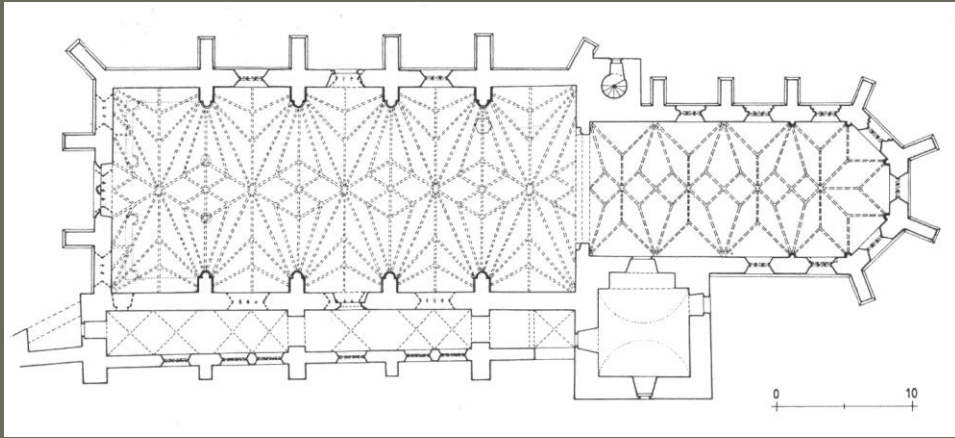

KOLOZSVÁR, MINORITA 1486-1503 (1490: János mester, királyi támogatás)

(1536: ferencesek kiűzése, 1580-tól jezsuita, 1622-től református templom)

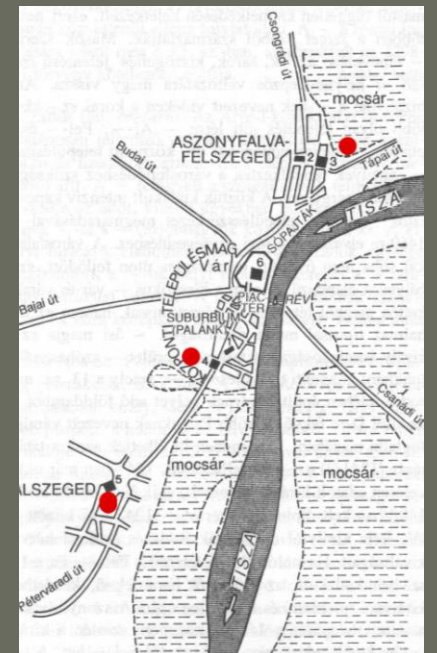
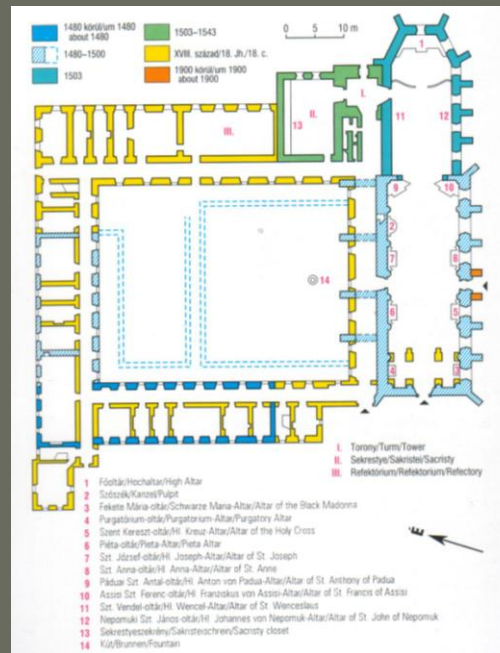
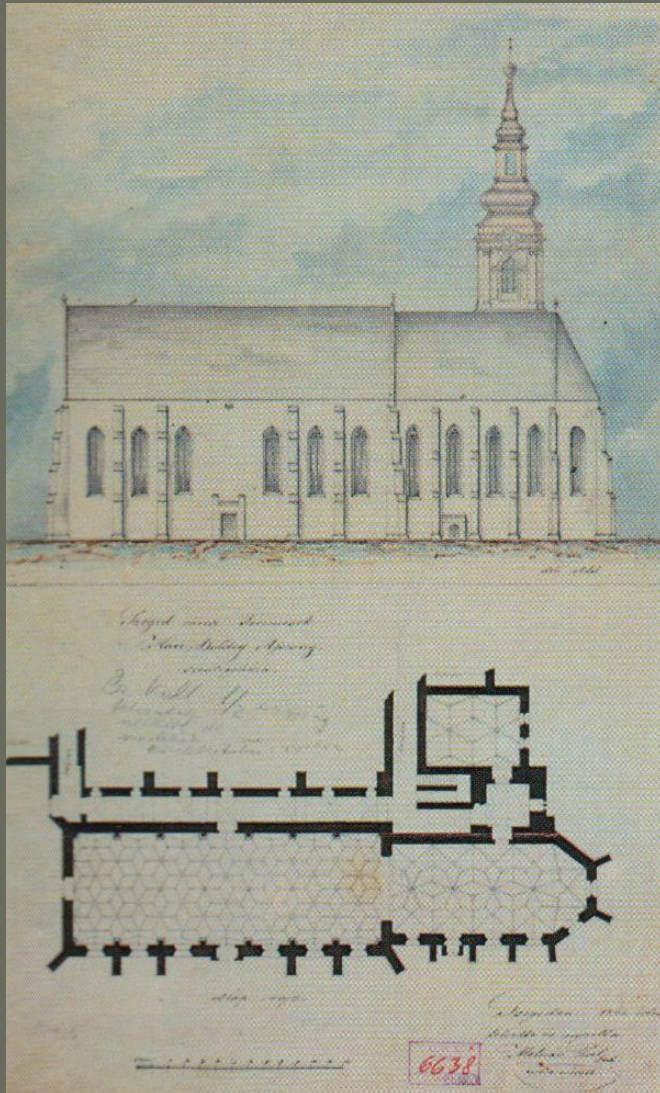

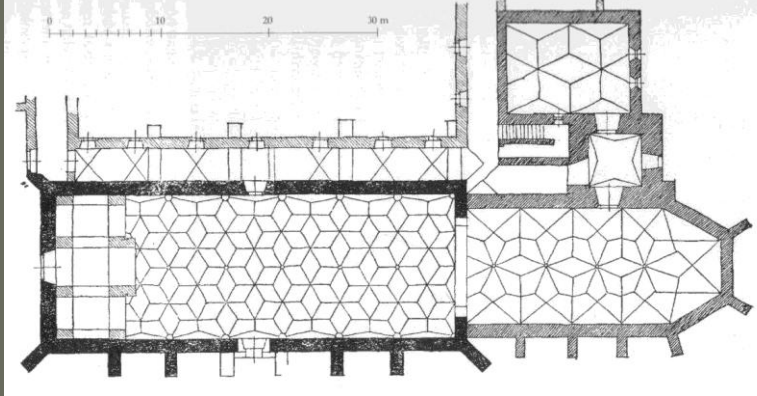

SZEGED, HAVI BOLDOGASSZONY (ALSÓVÁROSI) (1503, obszerváns)

DOMINIKÁNUSOK A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGON

(BELSŐ ÉS KÜLSŐ MISSZIÓK BÁZISA)

1221

a magyar
rendtartomány
alapítása
Bolognában
Paulus Hungarus

1241-ig

12 rendház, közte:
Fehérvár, Győr
Pest, Esztergom,
Buda, Széchenyi

1235-1236

Julianus első útja

1237-1238

**Julianus második
útja**

1254

Nagykaptalan Budán

1277

30 rendház

1303

5 körzet:

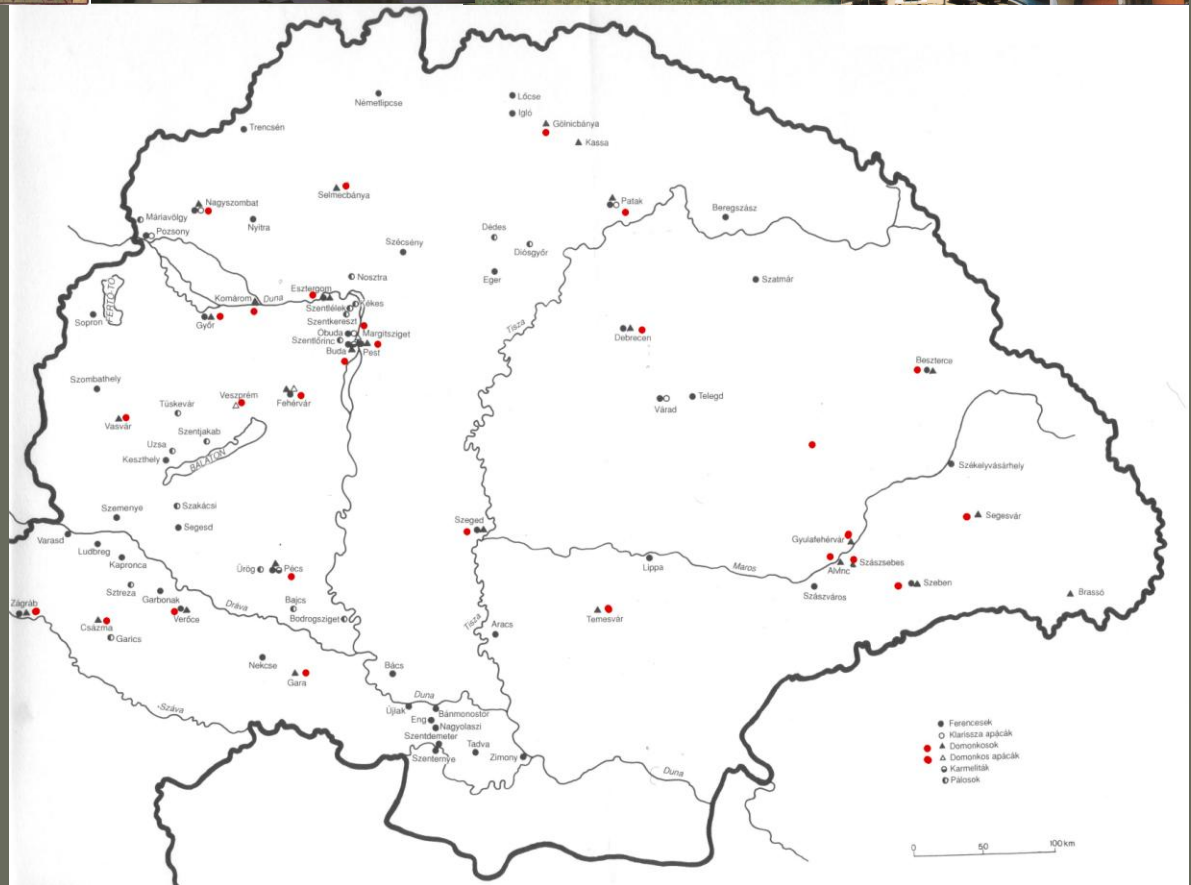
Pannonia

Szlavónia

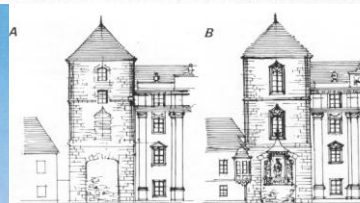
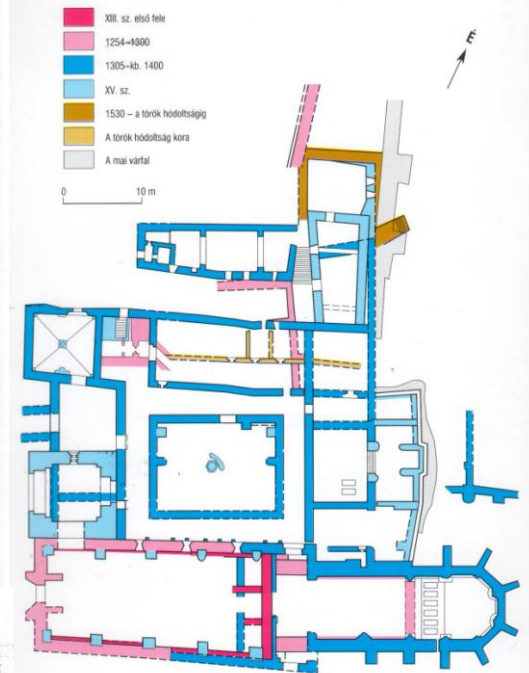
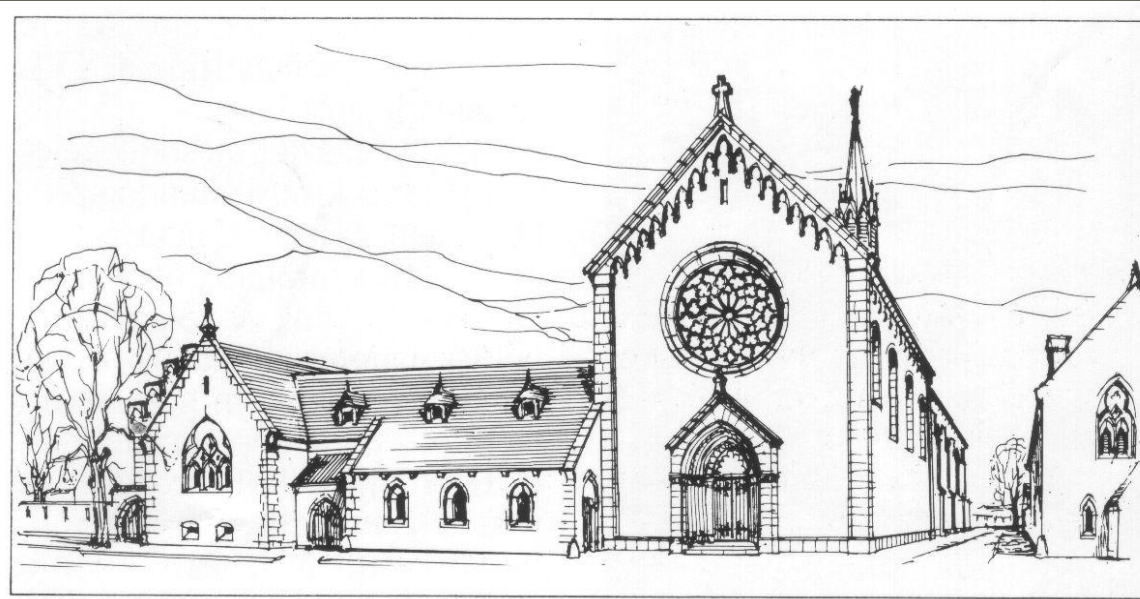
Erdély

Dunán innen

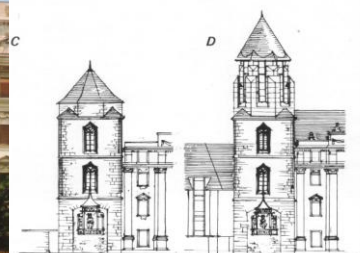
Dalmácia

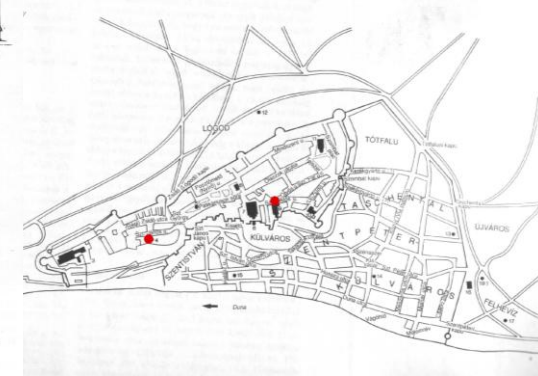
BUDA, SZENT MIKLÓS (1254 e.)

A torony a XVIII-XIX. században (A) (Sedlmayr János rekonstrukciója) és 1934 után (B) (Lux Kálmán építész tervei szerint)

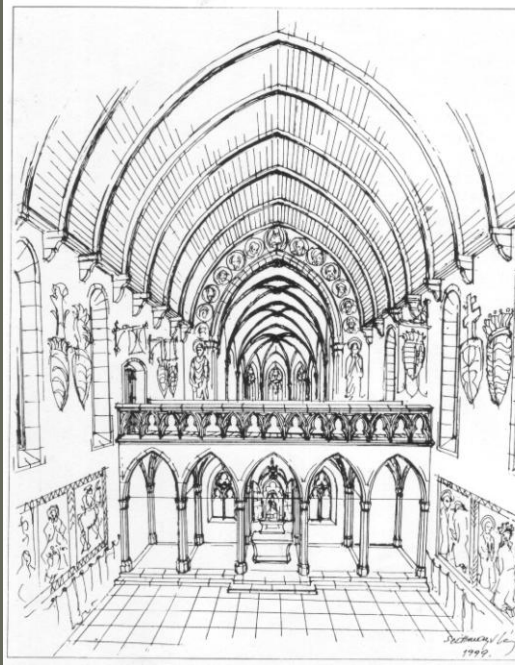
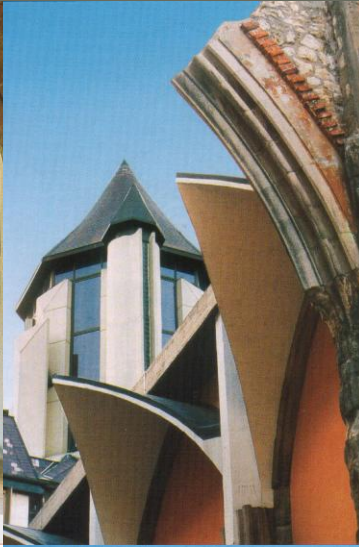
A torony 1959 után (C) (Csemegi József építész terve szerint) és 1976 után (D) (Sedlmayr János terve szerint)

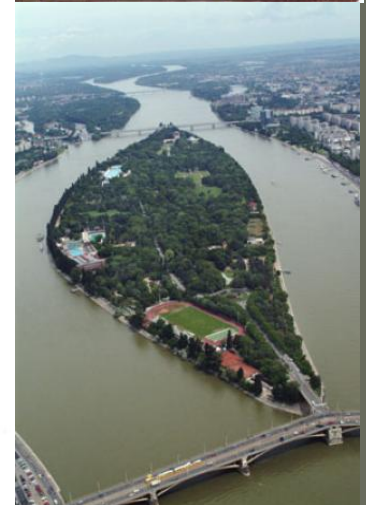
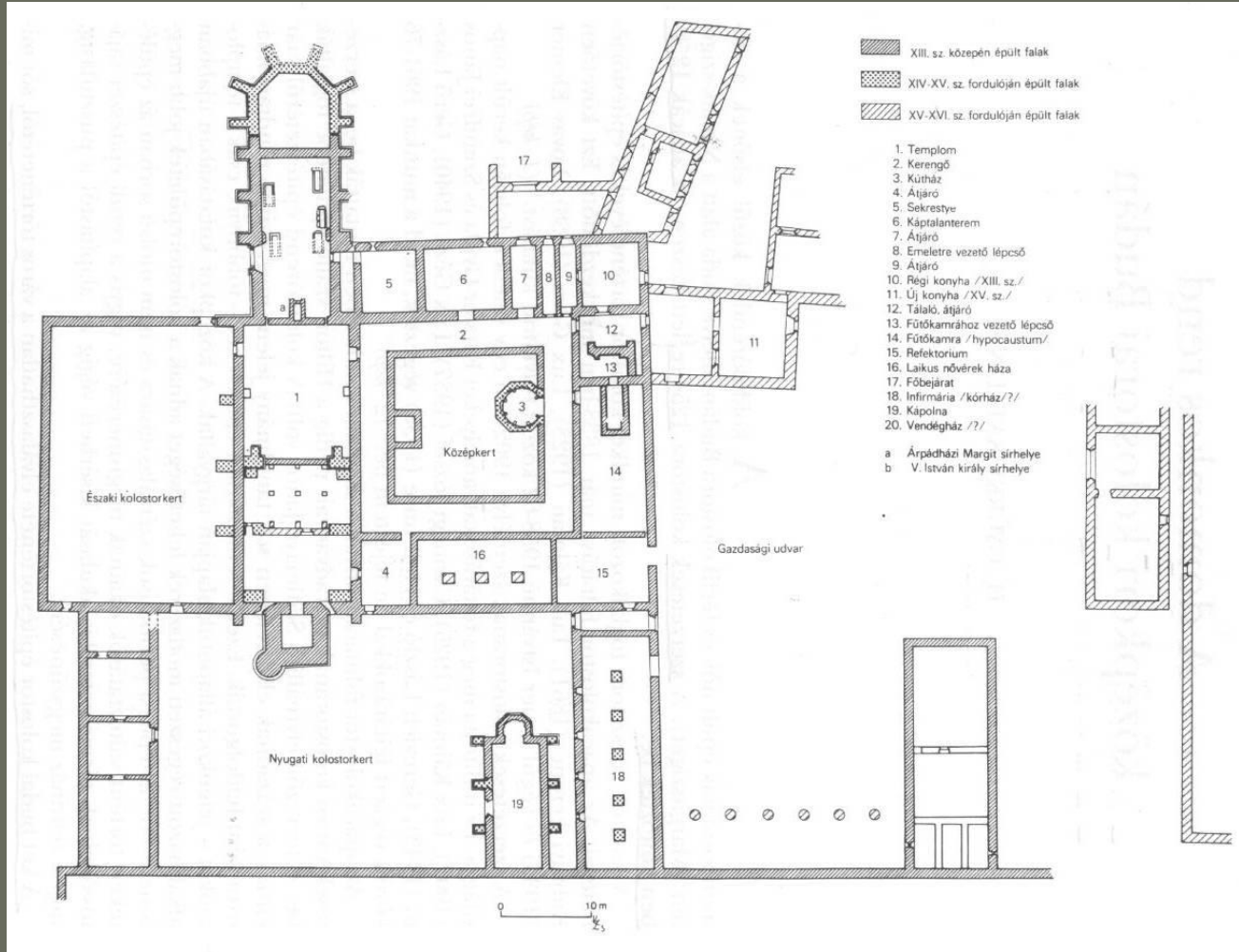

A XIV. századi templom,
kolostor és főiskola rekonstruált képe kelet (a Duna)
felől (Sedlmayr János rajza)

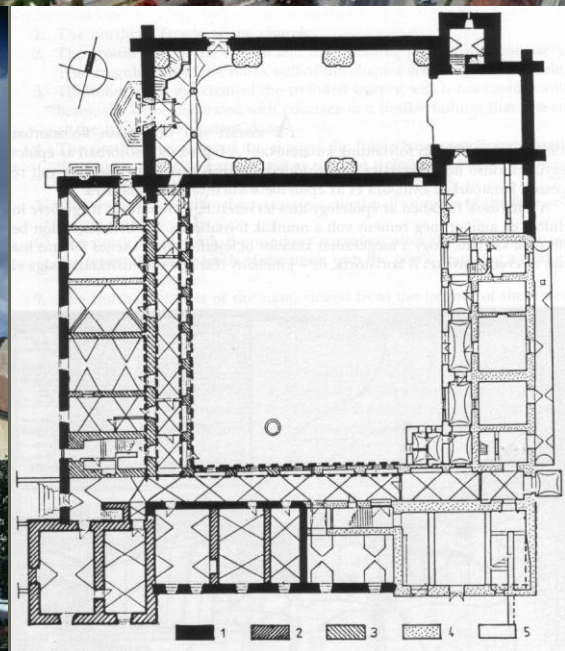
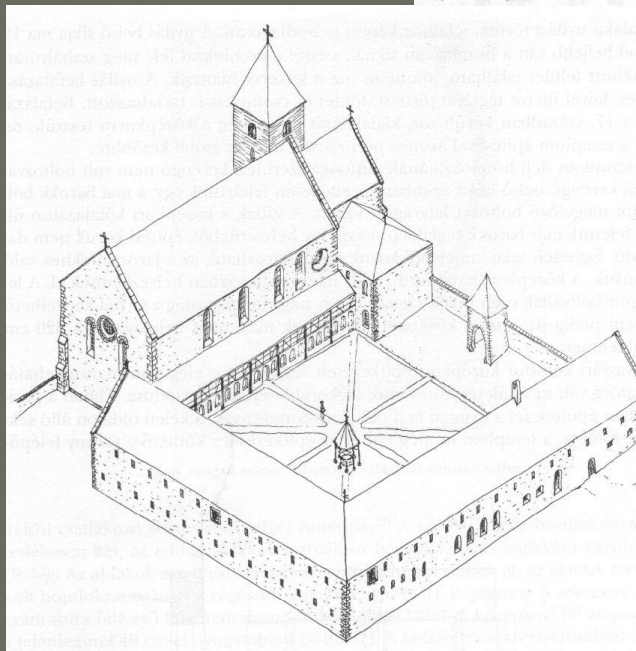
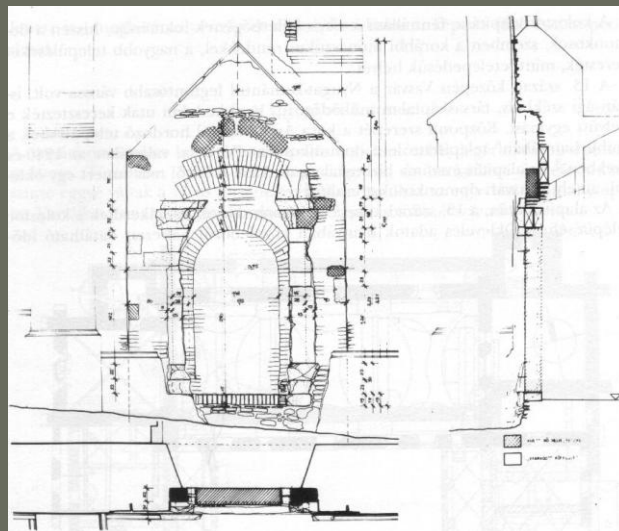
MARGITSZIGET, BOLDOGASSZONYY (1252 e.)

VASVÁR, SZENT KERESZT

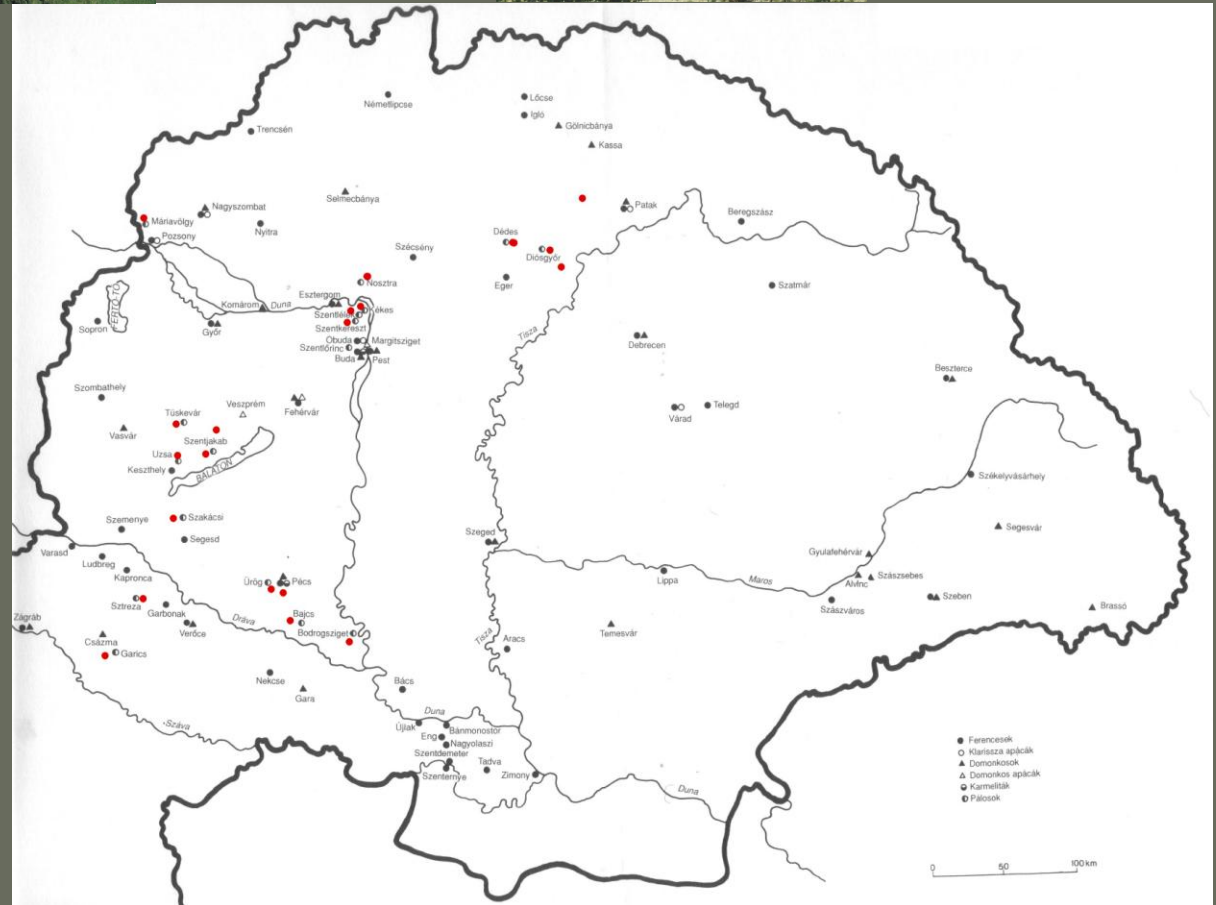
(1242 -1244)

PÁLOSOK A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGON

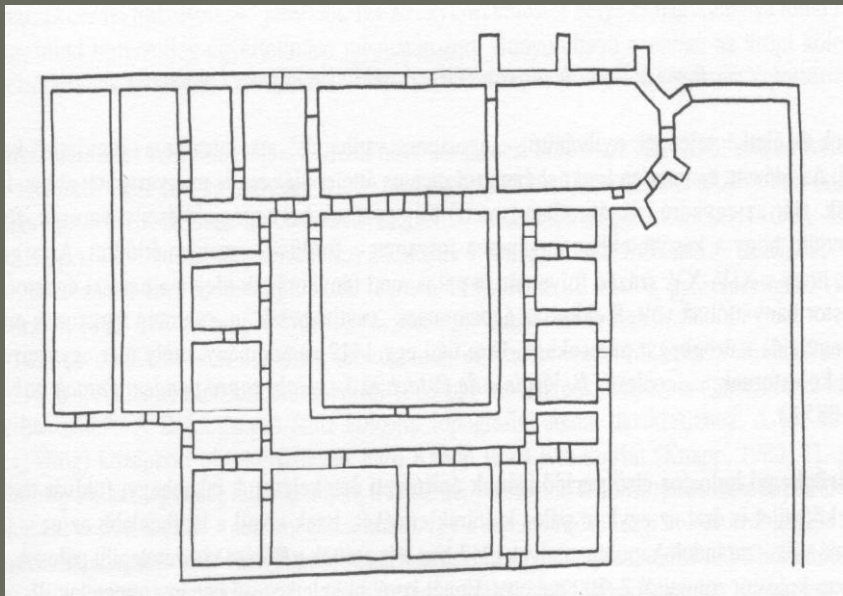
- 1225 k. Pécs-Jakabhegy
Bertalan pécsi ppk.
- 1242 u. Özséb remetének áll
- 1250 k. **Keresztúr** (Kesztlöc-
Klastrompuszta)
- 1263 Pál veszprémi ppk.
szabályt ad 7
rendháznak
- 1297 András egri ppk.
szabályt ad 4
rendháznak
- 1308 Gentilis bíboros
Magyarországon,
pápai elismerés
- 14. szd. e. Budaszentlőrinc
- 1327 30 rendház
- 1341 szürke helyett fehér
- 1381 **Szent Pál ereklyéi**
Budaszentlőrinc
kerülnek (I. Lajos)
- 1382 Czestochowa

ELSŐ PÁLOS EMLÉKEK:

KERESZTÚR (1250 k.)

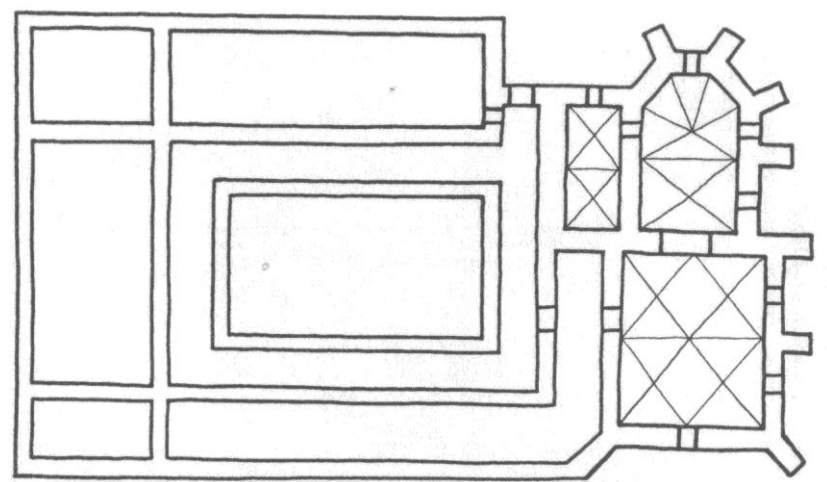
PÉCS-JAKABHEGY (1225)

KÉT SZENTLÉLEK:

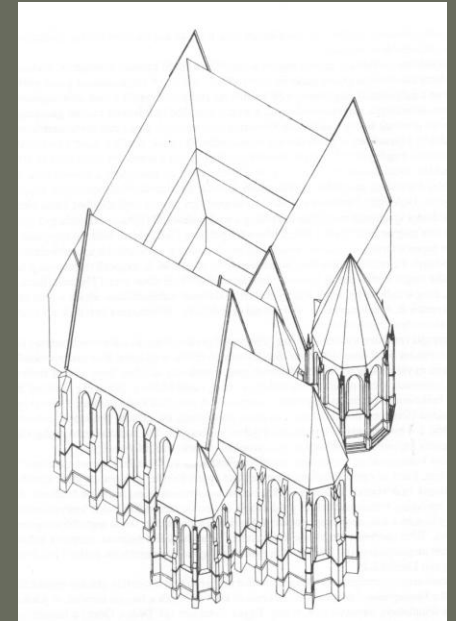
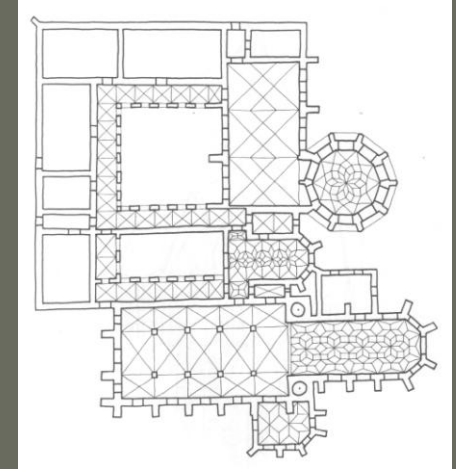
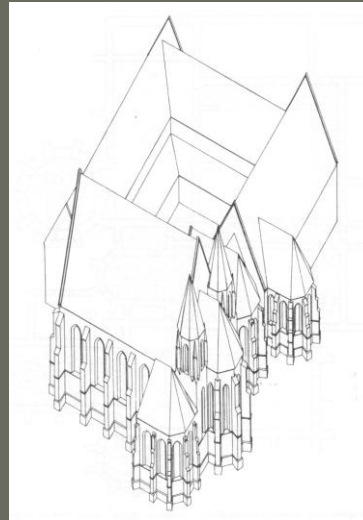
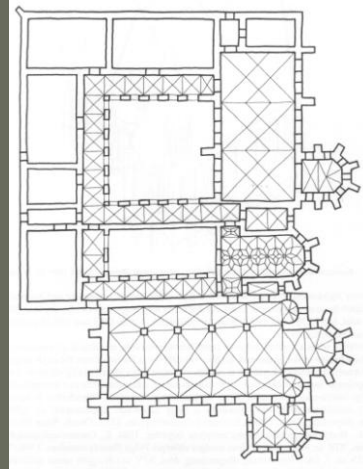
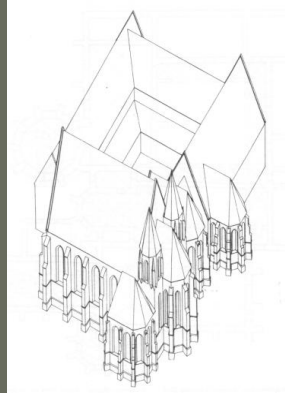
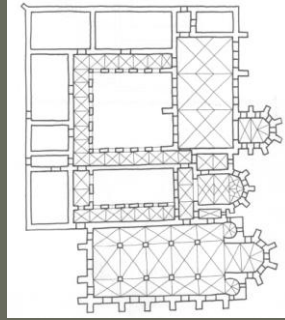
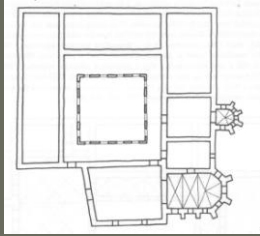
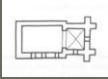
PILIS- (1287)

BÜKK- (DÉDES) (1313)

BUDASZENTLŐRINC, AZ ANYAMONOSTOR

0.

I.

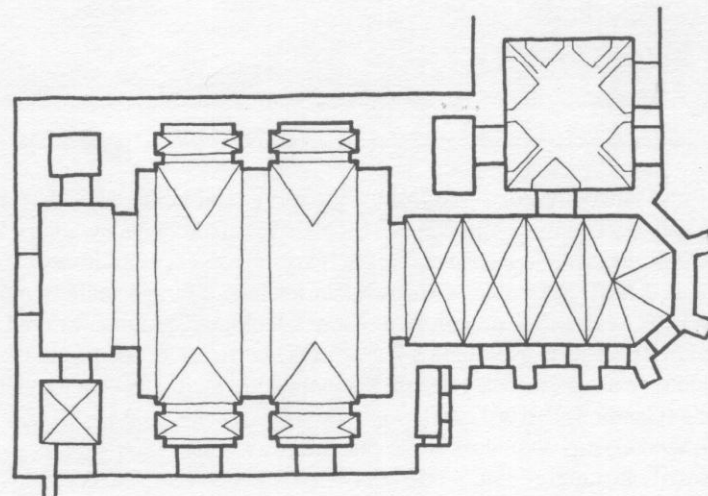
II. (14. szd. vége)

III. (15. szd. vége)

IV. (16. szd. eleje)

MÁRIANOSZTRA (1360 k.)

(NAGY-)VÁZSONY (1483, Kinizsi Pál nyughelye)

